

Afdelingsbrochure dienst Verloskamer (O5) Studenteninformatie

Beste student

Binnenkort vat je je stage aan in ons ziekenhuis.

Deze brochure bevat alle praktische en nuttige info over de afdeling waar je aan de slag zal gaan.

Heb je echter toch nog vragen? Contacteer dan je mentor of de leidinggevende van de afdeling via mentoren.materniteitverloskwartier@hhleuven.be

We wensen je een uiterste leerrijke en boeiende stage toe.

Veel succes!

Inhoudstafel

1. Inleiding	4
2. Voorstelling van de afdeling	5
2.1. Multidisciplinair team.....	6
2.2. Verloskwartier	7
2.3. Schematische voorstelling van de dienst.....	8
2.4. Patiëntenprofiel.....	9
2.5. Verdere toelichting dienstindeling	9
2.6. Nevendiensten	11
3. Taakinhoud en taakverdeling	14
3.1. Organisatie van de verpleegzorg	14
3.2. Dagindeling.....	15
3.3. Gezondheidsvoorlichting en opvoeding (GVO)	17
3.4. Verpleegkundige en verloskundige interventies.....	17
3.4.1. Algemeen	17
3.4.2. Verloskwartier.....	18
4. Specifieke aandachtspunten op de afdeling.....	21
4.1. Algemeen.....	21
4.2. Begeleiding van de familie.....	22
4.3. Observatie en rapportage	22
5. Algemene verwachtingen ongeacht het opleidingsniveau	23
5.1. Algemeen.....	23
5.2. Specifieke verwachtingen.....	24
5.2.1. Tweede jaarsstudenten.....	24
5.2.2. Derde jaarsstudenten	24
5.3. Doelstellingen gericht op integratie in het verpleegmilieu	25
5.3.1. Persoonlijkheid en beroepsattituden	25
5.4. Doelstellingen gericht op begeleiding en vooruitgang	26
6. Lijst van procedures	27
7. Aanbevolen literatuur	29
8. Notities	31

1. Inleiding

Als student-vroedvrouw heten we je van harte welkom op de afdeling verloskunde. Het zal voor jou een echte uitdaging betekenen om te leren omgaan met risicozwangerschappen en het proces arbeid en bevalling. Op onze afdeling staat het scheppen van de meest veilige situatie voor moeder en kind centraal. Een deskundige observatie en verzorging zijn van kapitaal belang.

Van jou, als student, verwachten we dan ook dat je:

- een groot verantwoordelijkheidsgevoel aan de dag legt
- zeer stipt werkt
- nauwkeurig bent in de toegewezen zorgen
- een grote interesse toont
- hygiëne en steriliteit strikt naleeft
- het beroepsgeheim respecteert

Op de afdeling wordt veel aandacht aan begeleiding van de toekomstige ouders geschonken. Discretie rond interne aangelegenheden is dan ook noodzakelijk.

Regelmatig worden activiteiten, vragen, vroedkundige aandachtspunten en stageverslagen besproken met de stagebegeleidster van het departement, verantwoordelijk voor de afdeling, maar ook met de stagementor die je begeleidt.

Het is onmogelijk om vanaf de eerste stagedag zelfstandig te werken. Met deze brochure willen we je wegwijs maken op onze eenheid. Het is een leidraad die je steeds kan raadplegen. Een brochure is niet allesomvattend, daarom staan zowel artsen, hoofdvroedvrouw, vroedvrouwen en logistieke medewerkers je graag bij indien je hulp of uitleg nodig hebt. Durf er gerust om vragen, want zo word je geholpen in je groeiproces naar deskundigheid en zelfstandigheid. We gunnen je de nodige tijd om je aan te passen.

Namens het ganse team wensen we je alvast een aangename stageperiode!

2. Voorstelling van de afdeling

Het Regionaal Ziekenhuis Heilig Hart Leuven is gelegen aan de Naamsestraat 105 te Leuven. De hoofdingang bevindt zich in de Naamsestraat. Het ziekenhuis is gelegen in het centrum van de stad. Het verloskwartier ligt in het O gebouw op de vijfde verdieping.

Het verloskwartier is opgedeeld in twee delen. Eén kant bestaat uit arbeid-/verloskamers, een babykamer en een sectiozaal. De andere kant bevat observatiekamers, welke ook als arbeidskamers of voor het postpartum kunnen gebruikt worden. Al onze kamers zijn voorzien van een bad of douche, zitbal, T.V., telefoon en draadloos internet.

Samen met de gynaecologen waken de vroedvrouwen over de veiligheid van moeder en kind tijdens deze intieme en ingrijpende familiegebeurtenis. Zo nodig staat ook een team van pediaters en anesthesisten klaar om ons hierbij te helpen. Jaarlijks worden er ongeveer 1350 baby's geboren in ons ziekenhuis.

Je kan het ziekenhuis bereiken met het openbaar vervoer: de lijnbussen met nummer 2, 18 en 337 vertrekken aan het station en rijden via het Rector De Somerplein naar de Naamsestraat. Kom je met eigen vervoer naar de stageplaats, dan is er een betalende parking voor het ziekenhuis in de Naamsestraat. Het ziekenhuis geeft geen gratis parking voor studenten, die met de auto komen. Voor fietsen is er een fietsenstalling voorzien.

2.1. Multidisciplinair team

Hoofdvroedvrouw:

- Mevr. Marie Simonart

Adjunct-hoofdvroedvrouwen:

- Mevr. Annelies Mattheus

Gynaecologen

- Dr. Roland Van Dijck (medisch diensthoofd)
- Dr. Veronique Deyaert
- Dr. Annelies Joos
- Dr. Katrien Putseys
- Dr. John Koninckx

Pediaters en neonatologen:

- Dr. Inge Van Wambeke (medisch diensthoofd)
- Dr. Els Deloof
- Dr. Grace Tan
- Dr. Lien Lepère
- Dr. Kaatje Van Aerschot
- Dr. Leen Wouters

Anesthesisten:

- Dr. Guy Swinnen (medisch diensthoofd)
- Dr. Luc Neyens
- Dr. Heidi Weyns
- Dr. Dirk Van der Donckt
- Dr. Johan De Smet
- Dr. Tom Van Severen
- Dr. Anouschka Vandoorne
- Dr. Liesbeth Spincemaille
- Dr. Melissa Esteves

Stagementoren:

- Mevr. Kris Torbeyns
- Mevr. Elke Eerdekens
- Mevr. Nadia Hansoul
- Mevr. Stien Vermaerke
- Mevr. Annelies Mattheus

- Mevr. Sanne Thomas

Parelcoaches

- Mevr. Stefanie Hendrickx
- Mevr. Els Valvekens

Andere medewerkers:

- Huisartsen
- sociale dienst
- sociaal verpleegkundige van Kind en Gezin
- onderhoudsploeg
- pastorale werking

2.2. Verloskwartier

- Verloskwartier en observatie zwangeren
- Bevindt zich op de 5de verdieping van het O-gebouw
- Deze afdeling beschikt over:
 - 6 verloszalen (4 grote en 2 kleine)
 - 1 sectiozaal
 - 1 babykamer
 - 4 observatiekamers

2.3. Schematische voorstelling van de dienst

LIFT EN BEZOEKERSTOILET	MELKKEUKEN
OBS 529	NEONATOLOGIE
OBS 528	
OBS 527	
OBS 526	
TECHNISCHE RUIIMTE KEUKEN	
OPEN-GESLOTEN WACHT	SECTIOZAAL
VERLOSKAMER 525	BABYKAMER
	VERLOSKAMER 520
VERLOSKAMER 524	VERLOSKAMER 521
VERLOSKAMER 523	
BERGING	VERLOSKAMER 522
SPOELRUIIMTE	
KLEEDKAMER-TOILET	
SAS	VUIL LINNEN VUILZAKKEN

2.4. Patiëntenprofiel

Al de patiënten, zowel ambulante als voor opname, bieden zich aan op het verloskwartier, vandaar dat de patiëntenpopulatie hier het meest variërend zal zijn.

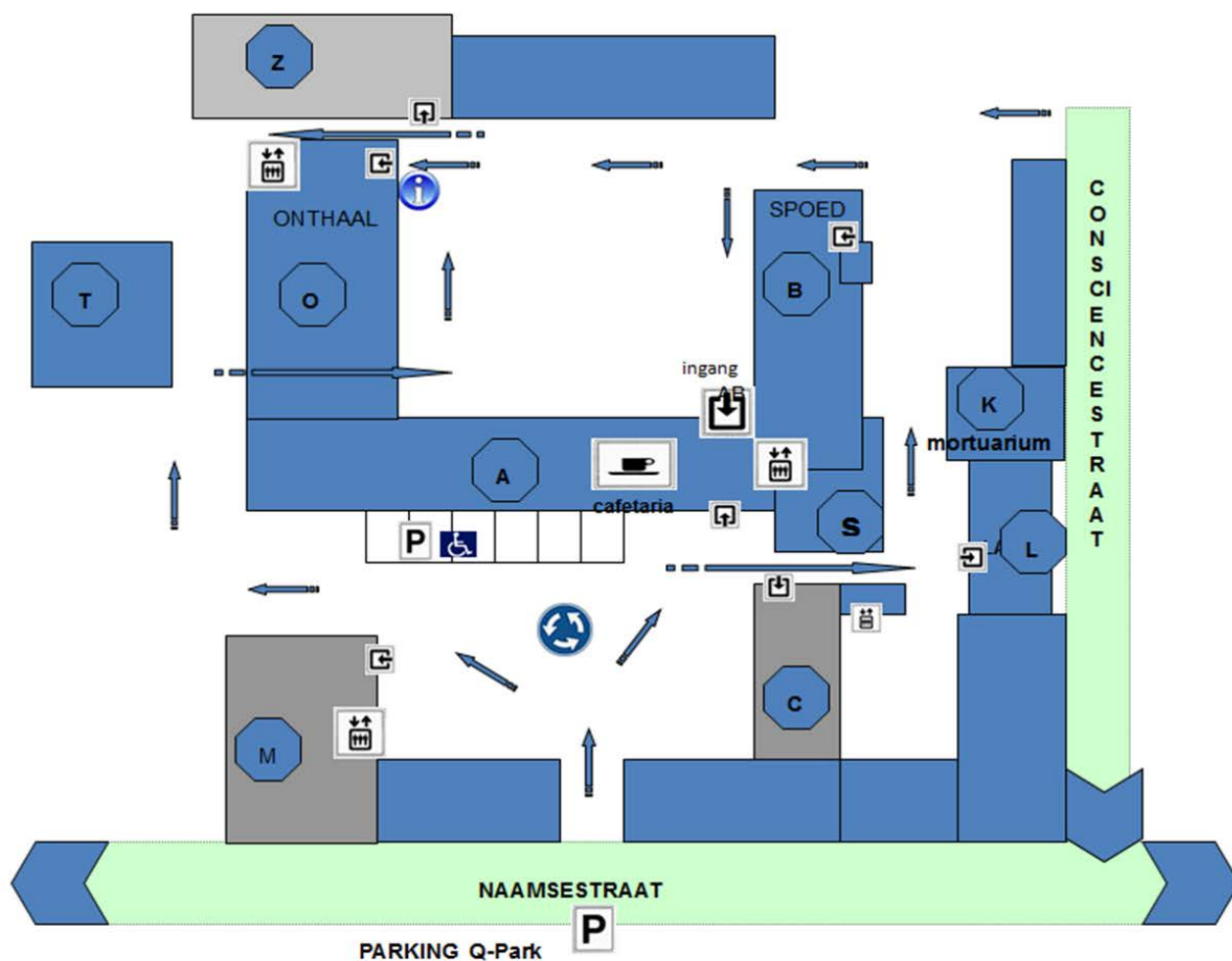
- Zwangere moeders met vragen
- Zwangeren in arbeid
- Zwangeren voor inductie van de arbeid
- Zwangeren voor geplande sectio
- Zwangeren voor ambulante controle
- Zwangeren voor observatie risicozwangerschap
- Via spoed bij problemen (zwangerschapsleeftijd >24 weken)
- Zwangeren met MIU
- Zwangeren voor zwangerschapsafbreking
- Zwangeren voor uitwendige kring
- Ongeruste zwangeren (bv. bij bloedverlies, minder kindsbeweging)
- Ongeduldige en nieuwsgierige zwangeren
- Vrouwen met fertiliteitsproblematiek (bv. voor Pregnyl® injectie)
- Koppels voor rooming-in
- Pasbevallen moeders: van hieruit worden de patiënten gemuteerd naar de materniteit, al naargelang de toestand van moeder en kind.

2.5. Verdere toelichting dienstindeling

- **Wacht:**
 - **Open wacht:**
Met o.a. bord met info voor en over studenten, info over bijscholingen, koeltas voor afgenomen navelstrengbloed,
 - **Gesloten wacht:**
Met o.a. dossiers van opgenomen patiënten, computers, het (steriel) verzorgingsmateriaal en de voorraad medicatie.
Hier gebeurt de briefing.
 - **Bureau hoofdvroedvrouw**
- **Keuken:**
 - Verdeelcentrum voor de **maaltijden**.
De koffiepauze voor personeel en studenten wordt ook in de keuken genomen. Voor alle anderen is de keuken verboden terrein.
 - Materiaal voor flesvoeding (flesjes en speentjes).

- **Spoelruimte:** mede opbergplaats voor huishoudelijk materiaal, spoelkannen en waskommen. Opruimen en leegmaken van bevallingstafel gebeurt hier.
- **Berging:** ruimte voor de linnenkar, materiaalkar opmaak zalen/kamers, reserve materiaal.
- **Technische ruimte:** bergruimte voor echotoestel, STAN-monitor, CTG-monitor, infusiepompen en hun toebehoren.
- **Verloszalen:** Deze zijn ontworpen dat zowel de arbeid, als de bevalling kan plaatsvinden in deze ruimte. De vier grote verloszalen zijn voorzien van een arbeidsbad, baarkruk, liaan en zitbal. Alle verloszalen zijn voorzien van een verlosbed, ligzetel voor de partner, T.V., draadloos internet, W.C., douche, lavabo en een verzorgingshoekje voor de pasgeborene. In de verloszalen is al de courant gebruikte medicatie aanwezig, net zoals courant gebruikt verzorgingsmateriaal voor o.a. infusie en blaassondage.
- **Observatiekamers:** Naast een bed voor de zwangere vrouw is hier ook een zetelbed aanwezig voor de partner. Tevens zijn deze kamers voorzien van een babybox zodat bij overflow op de materniteit hier ook moeder en kind hun postpartum kunnen doorbrengen. Deze box komt ook van pas wanneer de kamer voor rooming-in bij ontslag van een baby die lange tijd op de N*-afdeling verbleef, gebruikt wordt.
- **Sectiozaal:** Alle geplande en dringende sectio's gebeuren op het verloskwartier. De sectiozaal is voorzien van een operatietafel, materiaal en monitoring voor anesthesie.
- **Babykamer:** Gelegen naast de sectiozaal en verbonden met een sas, zodat de baby na de sectio hier kan opgevangen worden. De babykamer is voorzien van een verwarmingstafel en een reanimatietafel. Materiaal voor het toedienen van de eerste zorgen is hier aanwezig.

2.6. Nevendiensten

- **O-blok:**
 - gelijkvloers: onthaal (inschrijvingen)
 - 1ste verdieping: geriatrie
 - 2de verdieping: SP neuro - geriatrie
 - 3de verdieping: ergotherapie-kinesithérapie
 - 4de verdieping: materniteit
 - 5de verdieping: verloskamer - observatie zwangeren - **N*-afdeling**-melkkeuken

De N-afdeling (neonatale zorgenheid), ligt op de 5de verdieping. De afdeling zelf is alleen toegankelijk voor gespecialiseerd verpleegkundig en vroedkundig personeel, het medisch neonatologisch team, het medisch verloskundig team, ander medisch personeel, personeel van de*

technische diensten, onderhoudsdiensten en ouders: m.a.w. al diegenen die noodzakelijk zijn voor een goede verpleging en verzorging van de risico neonat. Aanwezigheid wordt gemeld. De toegang is voorzien voor de ouders van de neonat en voor bezoekers in samenspraak en volgens reglement van de dienst. Toegang tot de dienst neonatologie gebeurt enkel na goede handhygiëne volgens reglement.

- M-blok:

Gelijkvloers: consultatie dermatologie, NKO

1^e verdieping: skills lab - consultatie pediatrie

2de verdieping: consultatie gynaecologie

4^e verdieping: palliatieve zorgen

- hoofdgebouw: A-blok

Gelijkvloers: cafetaria

1ste verdieping: kapel, hart- en vaatziekten, orthopedie

2de verdieping: inwendige (neurologie)

3de verdieping: heelkunde (gynaecologie, abdominale)

4de verdieping: inwendige (hart- en vaatchirurgie)

5de verdieping: daghospitaal

6de verdieping: heelkunde (orthopedie)

- Hoofdgebouw: B-blok

Gelijkvloers: spoedgevallen

1ste verdieping: radiologie

2de verdieping: nucleaire, fysiotherapie, functionele

3de verdieping: pediatrie

4de verdieping: cardio

5de verdieping: operatiezaal

- Hoofdgebouw: S-blok

Kelderverdieping: apotheek - materiaalbeheer -

linnenkamer/naaikamer - kleedkamers

Gelijkvloers: reproductieve geneeskunde (Life centrum)

1ste verdieping: consultatie cardio, neuro, gastro-entero

2^e verdieping: fysische geneeskunde

3^e verdieping: consultatie oftalmo, stomato, oncologisch daghospitaal

4^e verdieping: intensieve zorgen

5^e verdieping: sterilisatie

- Hoofdgebouw: C-blok: momenteel ongebruikt
- Z-blok:
 - Kelderverdieping: GVO-lokalen
 - Gelijkvloers: vergader- en conferentiezalen
 - 1ste verdieping
 - 2de verdieping
 - 3de verdieping } directie, personeelsdienst, administratie en
informatica diensten
 - 4de verdieping
 - 5de verdieping
- T-blok: Technische dienst
- L-blok: labo en K-blok: mortuarium en rouwkamer (recht tegenover dienst spoedgevallen)

3. Taakinhoud en taakverdeling

3.1. Organisatie van de verpleegzorg

Shiften:

V: 07.00 - 15.21 (-45')

L: 13.54 - 22.00 (-30')

D: 08.00 - 16.21 (-45')

S: 09.00 - 17.21 (-45')

N: 21.45 - 07.15

De vroedvrouwen werken volgens een bepaald dienstrooster waarin het de bedoeling is om steeds te komen tot een bezetting van:

- 2 vroedvrouwen voor de vroege shift inclusief de hoofdvroedvrouw + één vroedvrouw voor zwangerschapsmonitoring op consultatie gynaecologie in het M-gebouw (drie dagen per week in de voormiddag).
- 2 vroedvrouwen voor de late shift
- 2 vroedvrouwen voor de nachtshift + één omloopvroedvrouw (mat-verlos)

De dienstregeling voor de studenten vroedkunde ligt ter inzage in de map waar ook de dienstregeling van het personeel in zit. Tevens hangen deze uit in de open wacht. Men werkt op de dienst a.d.h.v. patiëntentoewijzing. Dit gebeurt dagelijks i.s.m. de (adjunct-) hoofdvroedvrouw of bij afwezigheid door de dagverantwoordelijke.

De eerste stagedag start om 9 uur. Je krijgt een rondleiding door Mevr. Diane Mezei, zorgcoördinator verpleging. Bij haar kan je ook terecht voor een sleuteltje van een kledkastje en studentenbadge (waarborg van 25 euro). Zij gaat je ook een link geven, zo dat je digitaal een stagebeoordeling kan invullen.

Op het studentenbord in open wacht worden de foto's met naam van de studenten omhoog gehangen. Graag persoonlijke voorstelling aan de dokters en aan het team.

Op de verpleegviewer kan je raadplegen welke patiënten verblijvend zijn op de afdeling volgens de kleurencode van de artsen.

Bij de briefing word je een briefingsblad aangeboden waar je de informatie van de huidige patiëntenpopulatie kan op volgen. Aanvullingen en vragen kunnen tijdens of na de briefing gebeuren.

Buiten de totaalzorg van de patiënten zijn er nog vele andere taken waarvoor het team verantwoordelijk is. Deze taken zijn voor jou, als student, ook een leerervaring:

- uitpakken en wegbergen van de geleverde medicatie onder toezicht van het personeel
- orde in de spoelruimte, keuken, wacht, gang, ...
- leegmaken en terug in orde brengen van de kamers na ontslag
- zorg voor apparatuur en materiaal
- onderhoud en aanvulling van de kasten in de wacht, verloszalen, sectiozaal en babykamer
- maaltijden bedelen

Op regelmatige tijdstippen is er contact door de stagebegeleidster van de school met het personeel. Op deze momenten worden zowel positieve als negatieve leerpunten besproken. Bij de aanvang van de stage maakt de stagebegeleidster afspraken met de student over de stage en de opvolging ervan. De student blijft verantwoordelijk voor het invullen van de bijsturingsfiches en het logboek.

3.2. Dagindeling

Op het verloskwartier is er geen vaste dagindeling. Alles hangt af van de patiënten die zich aanmelden, gespreid over de hele dag en nacht. Enkel geplande sectio's en inducties staan ingepland in de agenda. Deze patiënten melden zich meestal aan tussen 7 en 8 uur 's morgens.

07.00:

- Overdracht van nachtshift aan de vroege shift
- Bespreking van werkverdeling en studententoewijzing
- Ochtendverzorging: observatiepatiënten
- Geplande ambulante monitoring
- Opname en start voorbereiding bij eventueel geplande sectio's en inducties
- Orde afdeling

- Administratie
- Volgen van arbeid en bevalling
- Verzorging pas bevallen moeder en kind

12.00-13.45: Middagpauze (twee shiften)

14.00:

- Briefing van de vroege aan de late shift
- Avondverzorging observatiepatiënten
- Orde van de afdeling
- Avondpauze
- Opname in vooravond pre-inducties voor volgende dag (soms ook geplande sectio's)

21.45: Briefing van de late aan de nachtshift.

24 op 24 is de begeleiding van de zwangere vrouwen naar de bevalling het hoofddoel van de vroedvrouw: daar bestaat geen vast werkpatroon voor, iedere arbeid en partus is anders. In overleg met gynaecologen en aan de hand van vastgelegde procedures trachten wij te streven naar een arbeids- en bevallingservaring waar het koppel zich in kan vinden.

De vaste taken (bv. verloskamers aanvullen) en administratie gebeuren naargelang de drukte op dienst het toelaat.

Al de kasten van de verloskamers, observatiekamers en gesloten wacht moeten goed bijgevuld zijn qua materiaal en medicatie voor de nachtshift en voor het begin van elke weekend.

Indien er tijdens de dagdienst vaste taken niet zijn kunnen uitgevoerd worden wegens drukte, zal de vroedvrouw 's nachts deze vaste taken afwerken indien haar activiteiten dit toelaten.

Op rustige momenten, of wanneer hulp noodzakelijk is, kan de student vroedvrouw naar de materniteit gestuurd worden om te helpen.

De studenten nemen hun maaltijden in overleg met de vroedvrouwen. Maaltijden kunnen verkregen worden aan personeelstarief in de cafetaria. Maaltijden worden in de cafetaria genuttigd, tenzij de vroedvrouwen waar mee je werkt het toelaten om bij hen in de keuken te eten.

3.3. Gezondheidsvoorlichting en opvoeding (GVO)

Onze afdeling biedt GVO-lessen aan aan zwangere koppels. Dit om hen voor te bereiden op de arbeid, bevalling en postpartum. En om hen te helpen in hun keuze tussen borst- of flesvoeding.

Het koppel belt naar de afspraken dienst (016/ 209 209) om zich in te schrijven voor een lessenreeks. De lessen gaan door op twee dinsdagen van de maand. Telkens van 18u30 tot 20u30.

Bij elke les moeten de koppels langs de opnamedienst passeren. Hier zullen zij een formulier meekrijgen dat ze moeten ondertekenen. De lesgeefster zal ook onderaan tekenen en het RIZIV- nummer wordt hierbij gekleefd.

Voor de mensen die de lessen niet willen volgen, maar wel een rondleiding willen op het verloskwartier en de materniteit, worden er twee zaterdagen van de maand extra rondleidingen gegeven.

Inhoud van de lessen:

Les 1: Arbeid en bevalling:

- Wanneer kom je naar het ziekenhuis?
- Verloop en opvolging van de arbeid
- De bevalling
- Rondleiding op het verloskwartier

Les 2: Postpartum en voeding:

- Verblijf en verzorging van moeder en kind op de kraamafdeling
- Opstart en verloop van borstvoeding
- Flesvoeding
- Rondleiding op de materniteit

3.4. Verpleegkundige en verloskundige interventies

3.4.1. Algemeen

Verplegen staat gelijk aan de beroepsmatige ondersteuning van de zelfzorg van mensen met een zelfzorgtekort. Naast de zelfzorg kennen we ook de afgeleide zelfzorg, zoals de zorg van een moeder voor haar kind dat nog niet voor zichzelf kan zorgen. De zelfzorgactiviteiten dragen bij tot het

functioneren, tot de ontwikkeling en de gezondheid van de mens, kortom tot een gezond bestaan.

De student vroedkunde kan de betreffende zelfzorgactiviteiten overnemen, volgens welbepaalde hulpverleningsmethodes, zoals beschreven door Orem (G.C.M. Evers, Theorieën en principes van verpleegkunde, Universitaire Pers, Leuven 1991, 184 v):

- handelen in naam van of doen voor een ander
- advies geven
- fysieke ondersteuning geven
- psychologische ondersteuning geven
- omgeving creëren die de persoonlijke ontwikkeling bevordert
- instructie, onderricht en educatie

3.4.2. Verloskwartier

- Ademhalingsstelsel:
 - aspiratie van de pasgeborene
 - zuurstof toediening bij zwangere met vena-cava syndroom
 - assistentie bij intubatie (zowel bij moeder, als kind)
- Bloedsomloop:
 - bloedafnamen
 - voorbereiding, plaatsing en toediening en toezicht houden op I.V. perfusies
 - infusiesnelheid berekenen
 - bloedtransfusies geven
- Spijsverteringsstelsel:
 - meestal mogen vrouwen in arbeid niet eten, met uitzondering van een lichte maaltijd bij wens
 - lavement indien gevraagd
 - aangepaste voeding bij observaties (bv. bij zwangerschapsdiabetes)
- Uro-genitaal stelsel:
 - genitaliën scheren (vóór elke vaginale bevalling)
 - plaatsen, verwijderen en toezicht bij patiënten met een verblijfssonde of eenmalige blaassondage
 - controle proteïne, glucose en ketonen in urine

- 24-uur debiet bij vermoeden van pre-eclampsie
- controle eerste mictie na partus (binnen 6 uur na partus)
- Huid en zintuigen:
 - oogindruppeling neonaat (Neobacitracine[®])
 - verwijderen van epidurale katheters (altijd onder toezicht van een gediplomeerd vroedvrouw!)
 - warmte en koude therapie
 - eventueel massage tijdens arbeid
- Medicatietoediening:
 - toediening via IV infusie
 - toediening IM/ IV/SC injecties
 - toediening oraal of anaal
- Hygiëne:
 - totaalzorg bij strikte bedrust
 - bedbad na sectio
 - hulp bij douche of bedbad na bevalling
 - vulvaspoeling in direct postpartum
- Mobiliteit:
 - parturiënte laten opstaan na de bevalling en hulp bij installatie in bed
 - mutatie van moeder en kind met bed naar de materniteit
 - veilig transport baby (in babybedje)
 - verbedden van moeder na bevalling
- Psycho-sociaal:
 - Opnamegesprek - anamnese
 - begeleidend gesprek
 - opvang na slechtnieuws gesprek
 - motivatie- en evaluatiegesprek
- Administratief:
 - de mogelijkheid om te leren op een deskundige manier schriftelijk en mondeling te rapporteren
 - bijwonen en deelnemen aan de patiëntenbesprekingen
 - de administratie van de eenheid kennen
 - verloskundig dossier invullen

- Verloskundig:
 - gegevens inbrengen in de computer
 - leren zorgen toedienen aan risicozwangeren
 - vaginale onderzoeken uitvoeren tijdens de arbeid
 - bijwonen van onderzoeken, ingrepen en bevallingen
 - CTG en/of STAN interpretatie
 - parturiënten tijdens arbeid en bevalling begeleiden
 - bevalling doen onder begeleiding van de gynaecoloog
 - bijwonen van interne bijscholing in het ziekenhuis, nuttig voor de opleiding
 - handgrepen van Leopold uitoefenen

- Assistentie bij medische handelingen:
 - aanleggen CTG monitor bij ambulanten, gedurende 30-45 min
 - voorbereiding voor bevalling
 - vitale parameters: BD - urineonderzoek – gewicht – T°
 - evaluatie van de foetale harttonen
 - observatie van de weeën (frequentie, intensiteit, ...)
 - controle vruchtwaterverlies (helder, meconiaal, ...)
 - controle bloedverlies, eventueel echotoestel klaarzetten
 - voorbereiding voor infusen en toedienen
 - voorbereiding voor epi- of peridurale verdoving
 - controle blaasvulling
 - voorbereiding voor sectio
 - bevallingsdossier zo nauwkeurig mogelijk invullen
 - postpartumcontroles op verloskamer
 - letten op steriliteit en handhygiëne!

Procedures met al de verpleeg- en vroedkundige handelingen die op dienst uitgevoerd worden, zijn terug te vinden op het intranet of in een kافت aanwezig op dienst.

4. Specifieke aandachtspunten op de afdeling

Doelstellingen:

- Oefenen en ervaring opdoen bij de normale, fysiologische arbeid en bevalling
- Zicht krijgen op het globaal verloop van de arbeid
- Duidelijke inzichten ontwikkelen in het pathologische op basis van vaste criteria en adequaat handelen
- Zelfstandigheid ontwikkelen onder supervisie, overleg en samenspraak met de verantwoordelijke vroedvrouw
- Verantwoordelijkheid als student-vroedvrouw leren afbakenen

4.1. Algemeen

- Als student werk je altijd onder toezicht van een gediplomeerd vroedvrouw
- Letten op handhygiëne en steriliteit!
- Geen handelingen stellen zonder begeleiding, vastberadenheid en overleg
- In elke kamer bevindt zich het materiaal dat er nodig is voor arbeid en bevalling. Bij iedere ontslag wordt proper materiaal geplaatst en gebruikt materiaal aangevuld.
- Er wordt nergens gerookt binnen het ziekenhuis, enkel op de daartoe voorziene plaats.
- HANTEREN VAN HET BEROEPSGEHEIM !!!
- Belsignaal te volgen op draagbare telefoons;
- Ga zoveel mogelijk zelf op zoek naar leermomenten.
- Ga niet te ver in je zelfstandigheid, bv. breng geen pasgeborene naar de kamer vooraleer de verantwoordelijke vroedvrouw of verpleegkundige deze heeft nagekeken.
- Draag zorg voor het noteren van vochtbalansen.
- Let op de diëten (bv. zwangerschapsdiabetes, vegetarisch, ...)
- Dien nooit op eigen initiatief medicatie toe.
- Vooraleer een baby naar de moeder te brengen zeker controleren of deze een identificatiebandje draagt en of dit overeenkomt met bandje aan het bedje.
- Bedpannen worden gereinigd in de speciaal voorziene bedpanspoeler. Deze is terug te vinden in de spoelruimte.

- De maaltijden worden op de afdeling bedeed. De maaltijden komen vanuit de centrale keuken met een maaltijdkar naar de afdeling. Bij afruimen van de maaltijden zorg voor een goed opgeruimde kamer, dit betekent geen overtollige bekens en bestek bij de patiënt laten staan. Heb ook aandacht voor de eettafels, was ze af indien bevuild.
- Koffietoestel is aanwezig op dienst.
- Bestellingen van verpleegmateriaal en medicatie worden door de verpleegkundigen van de afdeling gedaan.
- Op verloskamer is geen bezoek toegelaten, enkel voor de observatiepatiënten.
- Bij prikongeval: hoofdvroedvrouw verwittigen of verantwoordelijke van de dag/meldpunt prikaccidenten.
- Bij ziekte of afwezigheid: dienst en school verwittigen.

4.2. Begeleiding van de familie

- Als de familie je iets komt vragen in verband met de gezondheidstoestand van de patiënt, verwijs je deze persoon/personen door naar de hoofdverpleegkundige of verantwoordelijke vroedvrouw.
- Diagnoses worden enkel door de behandelende geneesheer meegedeeld aan de patiënt.
- Vriendelijk en beleefd omgaan met familie en patiënt.
- Begeleiding van familie is voor jou, als student een leersituatie, altijd in samenspraak met de vroedvrouw.
- Patiënt in arbeid: een goede begeleiding is een halve arbeid.
- Begeleiding van patiënten die borstvoeding geven. Neem kennis van de gebruikte borstvoedingsprocedure (zie bijlage).
- Meeluisteren als er info gegeven wordt.
- Begeleiding van ouders waarvan baby op N* verblijft of overgebracht werd naar ander ziekenhuis.

4.3. Observatie en rapportage

- Rapporteer steeds afwijkende waarden, bijvoorbeeld vitale functies, patiënten die zich onwel voelen, e.a. , steeds aan de verantwoordelijke vroedvrouw.
- Inkijken van het medisch dossier van de patiënt kan, mits overleg met de verantwoordelijke vroedvrouw.
- Iedere observatie is belangrijk, hoe banaal ze ook mag lijken! Bij elke observatie hoort een rapportage!
- Weergeven van een duidelijk en beknopt verslag van de verzorging en noteren van de parameters in het dossier.

5. Algemene verwachtingen ongeacht het opleidingsniveau

5.1. Algemeen

De student:

- leert dat orde en organisatie een must zijn op de afdeling.
- leert zich te oriënteren binnen de afdeling en het ziekenhuis.
- verruimt zijn theoretische en praktische kennis.
- leert informatie vragen en opzoeken bij niet gekende situaties, problemen en zorgtoediening.
- houdt rekening met gegeven aanwijzingen en opgedane ervaringen.
- biedt spontaan hulp en neemt initiatief.
- leert zijn persoonlijke bevindingen weer te geven.
- is hoffelijk, vriendelijk in de omgang met personeel, ouders en baby's.
- leert kritiek te aanvaarden, verwerken en er iets mee doen (positieve kritische ingesteldheid).
- leert spontaan en beleefd te zijn, kent zijn/haar plaats in het team.
- kan eigen leerproces in handen nemen, stage doelstellingen aanbieden en feedback vragen.
- kan opmerkingen, interesse en enthousiasme tonen, initiatief en verantwoordelijkheid voor bepaalde taken nemen.
- directe feedback vraag je onmiddellijk na de verzorging aan de vroedvrouw die je begeleidt. Je rapporteert dit op je bijsturingsfiche en laat die aftekenen. Feedback is steeds constructief bedoeld! Dus ook noteren als er aan je beroepsattitude, vaardigheden of communicatie moet gewerkt worden.
- enkel vaginaal onderzoek in opdracht van de vroedvrouw.
- eigen inbreng bij briefing na de eerste week.
- indien er problemen zijn, neem dan zeker contact op met de hoofdvroedvrouw of verantwoordelijke voor studentenbeleid.
- de infrastructuur en de communicatiemiddelen van de verlosafdeling kennen en kunnen gebruiken.
- de arbeids- en verloskamer, babykamer, sectiozaal, ... kunnen opruimen en gebruiksklaar zetten.
- kunnen omgaan met het team.
- zichzelf een plaats kunnen geven in het geboorteprocés.
- een spontaan gesprek kunnen voeren met de ouders.
- informatie kunnen geven aan de toekomstige ouders over hun eigen handelen.

- de delen van het verloskundig dossier kennen en de documenten kunnen verzamelen om het verloskundig dossier samen te stellen.
- de standaardprocedures die op de afdeling ter beschikking zijn, kunnen raadplegen en hierover meer informatie verwerven door overleg.
- aandacht hebben voor het economisch verantwoord gebruik van materialen.
- kunnen communiceren met het team.
- de partner kunnen betrekken in het gebeuren.

5.2. Specifieke verwachtingen

5.2.1. Tweede jaarsstudenten

- Eerstejaarstechnieken ordelijk, nauwkeurig en vlot kunnen uitvoeren.
- Aangeleerde tweedejaarstechnieken kennen en leren integreren in de praktijk.
- Initiatief nemen, eigen werk kunnen organiseren, het werk vlot weten aan te pakken.
- De noden van de patiënt leren aanvoelen en zich kunnen inleven in diens situatie.
- Aandacht ontwikkelen voor het opdoen van informatie en het stellen van vragen die een hogere denkactiviteit veronderstellen.
- Eigen leerproces in handen nemen, stagedoelstellingen aanbieden, feedback vragen.
- Interesse en enthousiasme tonen.
- Enkel vaginaal onderzoek in opdracht van de vroedvrouw.
- Beroepsgeheim hanteren.
- Steriel werken en handhygiëne respecteren.

5.2.2. Derde jaarsstudenten

- Eerste- en tweedejaarstechnieken perfect kunnen uitvoeren, derdejaarstechnieken kennen en in de praktijk eigen maken.
- Zelfstandig kunnen werken, het werk efficiënt kunnen organiseren, leren fungeren als teamlid.
- Zich betrokken voelen bij de noden van een patiënt, zelf hulp bieden of hulp inroepen van deskundigen.
- Gericht observeren, correct rapporteren.
- Formuleren van persoonlijke leerdoelen in functie van je leerproces en het benutten van alle leersituatie blijven prioriteit!

5.3. Doelstellingen gericht op integratie in het verpleegmilieu

5.3.1. Persoonlijkheid en beroepsattituden

De nodige zelfkennis ontwikkelen:

- Bewust zijn van eigen fysieke conditie en weerstand.
- Bewust zijn van eigen denken, voelen en reageren.
- Bewust zijn van eigen mogelijkheden en beperkingen.

Kiezen voor een open houding:

- Contacten niet uit de weg gaan.
- Ontvankelijk zijn voor respect, begrip, empathie.

Positief benaderen van onderlinge verschillen:

- Verschillen tussen mensen respecteren en ervan leren.
- Houding en handelen afstemmen op de hulpvrager.

Sociabiliteit in de werksfeer nastreven:

- Bereidheid tot inzet: beschikbaarheid, aanvaarding van taken.
- Gevoelig zijn voor samenwerking, voor teamgeest.
- Beleefdheid, tact en fijngevoeligheid in omgang.

Zelfstandigheid en initiatief tonen:

- Blijk geven van persoonlijke interesse.
- Bereidheid tot handelen, niet enkel 'ondergaan'.
- Om verduidelijking vragen, standpunt durven verdedigen op een tactvolle wijze.

Verantwoordelijkheidszin tonen:

- Stiptheid in het nakomen van afspraken.
- Nauwkeurigheid in het uitvoeren van opdrachten.
- Eerlijkheid en oprechtheid in gedrag en handelen.

Beroepsgeheim respecteren:

- Discreet in verband met informatie waarvan kennis werd genomen.

5.4. Doelstellingen gericht op begeleiding en vooruitgang

Eigen verantwoordelijkheid van de student met betrekking tot het 'leren' op stage:

- Formuleren van persoonlijke stagedoelen en planning van activiteiten.
- Overleggen met begeleiders.
- Vragen om feedback op eigen handelen.
- Bespreken met begeleiders wanneer de stage anders verloopt dan verwacht.
- Bespreken met de begeleiders wanneer de gestelde doelen niet bereikt worden.
- Benoemen op welke punten u als student begeleiding nodig heeft.
- De student is bereid tot sturen van zijn eigen leerproces door:
 - o Reflectie op gedragingen, ervaringen, belevingen.
 - o Benutten van feedback tot verbeteren van prestaties en het verhogen van rendement.
 - o Evaluatie van stagedoelen en geplande activiteiten.
 - o Verwoorden van sterke en minder sterke punten.

6. Lijst van procedures

Deze kunnen steeds opgevraagd worden via intranet of geraadpleegd worden in een kافت aanwezig op de afdeling. Ook kan men hier de standing orders in terugvinden.

Hierop bevinden zich zowel de dienst gebonden als de algemene procedures.

Welke procedures?

- Orde sectiozaal
- Orde arbeidskamer
- Orde verloskamer
- Orde spoelruimte
- Taakomschrijving logistieke assistente verloskwartier
- Vervoer materialen van verloskwartier naar CSA
- Acute tocolyse
- Administratie op verloskwartier: arbeid en bevalling
- Amniotomie
- Assistentie bij plaatsen epidurale katheter
- Assistentie forceps
- Assistentie vacuüm extractie
- Gebruik van het bad, met infuus, tijdens de arbeid
- Gebruik van het bad, zonder infuus, tijdens de arbeid
- Bedbad aan de kraamvrouw
- C.T.G.
- C.T.G. inwendig en STAN
- Inductie
- Manuele verwijdering van placenta bij retentie
- Meconiaal vruchtwater
- Toedienen van Methergin®
- Navelstrengbloedname voor het labo experimentele immunologie
- Placentageboorte
- Postpartum bloeding
- Rhesusprofylaxie
- Revisie placentaresten
- Scheren van het perineum
- Spontane arbeid en partus
- Spontaan breken van de vliezen
- Gebruik van de zitbal
- Stimulatie

- Administratie op verloskwartier: observatiepatiënten
- Urineonderzoek
- Vaginaal onderzoek
- Verwijderen epidurale katheter na bevalling
- Hyperemesis gravidarum
- Vis à tergo (handgreep van Kristeller)
- Intra-uteriene longrijping
- Prè-eclampsie
- Premature contracties => tocolyse
- PPROM
- Intra-uteriene vruchtdood/ spontaan (dreigend) miskraam
- Overlijdenscertificaten
- Zwangerschapsdiabetes
- Voorbereiding sectiozaal
- Sectio caesarea
- Navelstrengprolaps
- Placenta praevia
- Abruptio placenta
- Inspuitingen klaarmaken en toedienen
- IV-inspuitingen
- H₂O-slot
- Venapunctie
- Capillaire bloedafname
- Plaatsen van een perifeer infuus
- Bloedtransfusie
- Donatie navelstrengbloed
- Informatieformulier navelstrengdonatie
- Eenmalige sondage - verblijfssondage
- Verzorging van de neonat
- Aspiratie en reanimatie van de neonatus
- Administratie op verloskwartier: ambulante patiënten
- Infuusberekening
- Verzuiming van geboorteaangifte

7. Aanbevolen literatuur

Psychologische aspecten van patiëntenzorg 1&2
Manu Keirse

Helpen bij verlies en verdriet
Manu Keirse

Zwanger worden ook voor ons?
Stephan Gordts
Jan Norré
Rudi Campo

Zwangerschap een familiegebeuren?
Manu Keirse

Verpleegkunde – vroedkunde zakboekje 2002
Kluwer

Dringende medische hulpverlening door verpleegkundigen boek 1, 2 & 3
Diane de hertogh & René tytgat

Pediatische pathologie voor verpleegkundigen
Dr. J. Casneuf

Bekkenpijn tijdens en na de zwangerschap
Cecile Röst

Obstetrics and the newborn
Beischer Machay

Kinderorthopedie: pluis of niet pluis
Dr. Jan Douwers Visser

Internationale classificatie van ziekten: diagnoses deel 1&2
J.L. Willems

Internationale classificatie van ziekten: ingrepen
J.L. Willems

Speciale methoden in de verloskunde
Mimi Mees

Normale verloskunde
Prof. Dr; I. Brosens

Breastfeeding
Gwen Gotsch

Borstvoeding, handleiding voor de zorgverlener
Borstvoedingsorganisatie LLL

Handboek borstvoeding
La Leche League International

Borstvoeding
Marvin S. Eiger
Sally Wendkos Olds

Hoe blijft ons kind gezond
Dr. Jozef Casneuf

Normale ontwikkeling van de zuigeling en haar afwijkingen
Inge Flehmig

Het eerste levensjaar
Hellbrügge/von Wimpffen

Bemind voor je eerste schrei
R. Vanheule

Engels voor verpleegkundigen
Van De Wiel

Deze boeken zijn terug te vinden op materniteit 3. Ook tal van eindwerken en verslagen van bijscholingen kunnen hier ingekeken worden.

WIJ WENSEN JE VEEL SUCCES !!!

